

sygn. akt VI Gz 363/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Andrzej Bourcki**

SSO Barbara Frankowska (spr.)

SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: asystent sędziego Agnieszka Wasilewska - Kardys

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2016 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy w postępowaniu upadłościowym

Przedsiębiorstwa (...) Sp. o.o. w R.

w przedmiocie zażalenia wierzycieli J. S. i M. S. na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie Wydziału V Gospodarczy -Seksja ds. upadłościowych i naprawczych z dnia 21 sierpnia 2015 r. sygn. akt V U 15/02/7 w przedmiocie wniosku o zmianę na liście wierzytelności

postanawia:

I. **o d d a l i ć** zażalenie,

II. **z a s ą d z i ć** solidarnie od J. S. i M. S. na rzecz Banku (...) S.A. w W. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2014 r. sygn. akt V U 15/02/7 Sędzia Komisarz dokonał zmiany na liście wierzytelności ustalonej postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2003 r. w pozycji 31 poprzez wpisanie w miejsce Banku (...) S.A., nowego wierzyciela M. i J. S. (k. 4049/XXI). W uzasadnieniu wskazał, że w/w wierzyciele zaspokoiли częściowo roszczenie wierzyciela ze swego majątku, doszło zatem do skutecznego przejścia praw do wierzytelności przysługujących od upadłego pierwotnie Bankowi (...) S.A., opierając się na art. 788 § 1 kpc w zw. z art. 68 pr. Up.

Postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie, Wydział V G. - Seksja ds. upadłościowych, sygn. akt V U 15/02/7 rozpoznając zażalenie zmienił w/w postanowienie i oddalił wniosek o zmianę listy wierzytelności. W uzasadnieniu wskazał, że w sprawie nie znajduje zastosowanie art. 788 kpc, przepis zaś art. 157 prawa upadłościowego (dalej: pr. up.) znajduje zastosowanie wyłącznie do momentu kiedy sędzia komisarz nie wydał jeszcze postanowienia ustalającego listę wierzytelności.

Postanowienie zaskarżyli w całości zażaleniem J. i M. S. zarzucając mu naruszenie:

- art. 157 pr. up. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.10. (...). /pr. up./ poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przepis ten ma zastosowanie do momentu, kiedy Sędzia-Komisarz nie wydał jeszcze

postanowienia ustalającego listę wierzytelności na podstawie art. 161 § 1 i 2 n pr. up. i w rezultacie jego niezastosowanie,

- art. 168 pr. up. poprzez jego niezastosowanie w sprawie,

-art. 518 § 1 pkt 1 kc poprzez jego niezastosowanie,

- art. 328 § 2 kpc w zw. z art. 361 kpc w z. w z art. 67 pr. up poprzez brak wyjaśnienia w uzasadnieniu postanowienia przyczyn uznania przez Sąd, że przepis art. 157 pr. up. ma zastosowanie tylko i wyłącznie do momentu, kiedy sędzia-komisarz nie wydał jeszcze postanowienia ustalającego listę wierzytelności na podstawie art. 161 § 1 i 3 pr. up.

- art. 359 § 1 kpc w z.w z art. 67 pr. p. poprzez ich niezastosowanie, pomimo, że w niniejszej sprawie, po wydaniu przez Sędziego-Komisarza postanowienia ustalającego listę wierzytelności, nastąpiła zmiana okoliczności sprawy uzasadniająca jego zmianę w sposób wskazany przez uczestników,

-art. 3 kpc poprzez jego niezastosowanie.

Skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez dokonanie zmiany na liście wierzytelności ustalonej postanowieniem Sędziego Komisarza z dnia 29 sierpnia 2003 r. w pozycji 31 poprzez wpisanie w miejsce Banku (...) S.A. nowego wierzyciela M. i J. S. w zakresie kwoty 437 390,35 zł i zasądzenie solidarnie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skarżący przytoczyli argumentację na poparcie zgłoszonych zarzutów oraz podnieśli, że wskutek spłaty stali się współwierzycielami upadłego, stąd znajduje zastosowanie art. 157 pr. up., na mocy zaś art. 359 kpc postanowienia niekończące w sprawie mogą być zmieniane w skutek zmiany okoliczności w sprawie, a takim jest postanowienie ustalające listę wierzytelności, stąd winni zostać wpisani na listę w takim zakresie w jakim spłacili wierzytelność. Skarżący na poparcie powyższego powołali się na analogię do obecnie obowiązującego art. 262 ust. 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, w świetle którego, w razie zajścia zdarzenia i zmiany wierzytelności po ustaleniu listy wierzytelności, np. poprzez spłatę wierzytelności przez poręczyciela należy listę zmienić.

Wskazali, że wobec istoty cessio legis z art. 518 kc, brak jest podstaw do zgłoszenia nowej wierzytelności i stworzenia listy uzupełniającej, natomiast zmiany należy nanieść na listę dotychczasową. Skarżący wskazali też na dotychczasowe postanowienia wydane w przedmiotowej sprawie, którymi zmieniano listę wierzytelności w interesie banku, podnieśli też nierówne traktowanie, poprzez odmowę takiej zmiany na ich wniosek.

W odpowiedzi na zażalenie Bank (...) S.A wniósł o odrzucenie zażalenia, w przypadku braku podstaw do tego, o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadniając wniosek o odrzucenie zażalenia wskazał na art. 78 pr. up. przewidujący zażalenie od postanowień sądu I instancji, gdyż zaskarżone postanowienie pochodzi od sądu II instancji, nie jest to też postanowienie kończące postępowanie w sprawie.

Podniósł też, że art. 157 pr. up. ma zastosowanie do czasu ustalenia listy wierzytelności, nie ma zastosowania art. 168 pr. up., jako że uczestnicy nie zgłosili nowej wierzytelności, ale wnieśli o zmianę listy wierzytelności.

Odnosnie art. 518 kc wskazał, że zgodnie z art. 518 § 3 kc przysługuje mu nadal pierwszeństwo w zaspokojeniu. Podniósł niezasadność zarzutu naruszenia art. 328 kpc, jako że Sąd prawidłowo orzekł zgodnie z wykładnią językową przepisu art. 157 pr. up. Nie znajduje też zdaniem wierzyciela zastosowania art. 359 § 1 kpc w zw. z art. 67 pr. up., jako że zmiany na liście wierzytelności mogą być dokonywane wyłącznie w oparciu o przepisy prawa upadłościowego. Zakwestionował również zastosowanie przepisu art. 3 kpc, który jest skierowany do stron, a nie do sądu, nadto bank nie naruszył obowiązków wskazanym w tym przepisie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie odnosząc się do kwestii dopuszczalności zażalenia należy wskazać, iż w sprawie z uwagi na ogłoszenie upadłości pod rządami Prawa Upadłościowego - rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.10. (...). /Dz.U.1991.118.512/, dalej jako pr. up., znajdują zastosowanie przepisy tego właśnie aktu prawnego, a to w zw. z art. 536 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze z dnia 28 lutego 2003 r. /Dz.U. z 2015 r. poz. 233/, dalej puin, zgodnie, z którym w sprawach, w których ogłoszono upadłość przed dniem wejścia w życie tej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Przy czym zasada stosowania do postępowań, w których upadłość ogłoszono przed wejściem w życie ustawy, czyli przed 1.10.2003 r., przepisów dotychczasowych obowiązuje w całym postępowaniu, aż do jego prawomocnego zakończenia. Zakres przysługujących stronom środków zaskarżenia poszczególnych orzeczeń również podlega ocenie według przepisów Prawa upadłościowego z 1934 r. /postanowienie SN z 3.3.2004 r., III CK 360/02, L./.

Z tego względu nie znajdzie zastosowania art.222 ust. 1 puin zgodnie, z którym na postanowienia sądu upadłościowego i sędziego-komisarza zażalenie przysługuje w przypadkach wskazanych w ustawie. Zażalenia na postanowienia sędziego-komisarza rozpoznaje sąd upadłościowy jako sąd drugiej instancji.

Sąd rejonowy prowadzący postępowanie i rozpoznający zażalenie na postanowienie sędziego komisarza, o którym mowa zaś w art. 77 pr. up. działa, jako sąd I instancji. Zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza na tle Prawa Upadłościowego - rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.10. (...). /Dz.U.1991.118.512, nie przenosi sprawy do wyższej (drugiej) instancji, lecz rozstrzygane jest przez organ tej samej (pierwszej) instancji. Jest ono szczególnym środkiem zaskarżenia, należącym do grupy tych środków, które cechują się dewolutywnością ograniczoną do pierwszej instancji /podobnie: B. W. A. PS.2001.1.18 Istota i rodzaje zażalenia w postępowaniu cywilnym. Teza nr (...)/. Do rozpoznania zażalenia na postanowienie sędziego komisarza właściwym jest sąd upadłościowy, a nie sąd wyższej instancji /K. P. Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, B. 1992, s. 80 i 85, /.

Jednocześnie stosownie do art. 78 pr. up. jeżeli prawo niniejsze nie stanowi inaczej, na postanowienie sądu pierwszej instancji służy zażalenie.

Reasumując w ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw do odrzucenia zażalenia.

Odnosząc się zatem do merytorycznych zarzutów zażalenia stwierdzić należy, że wniosek skarżących o dokonanie zmiany na liście wierzycieli został złożony po jej ustaleniu postanowieniem sędziego komisarza z dnia 29 sierpnia 2003 r.

Niezasadnym zatem był zarzut naruszenia art. 157 pr. up., który nie znajduje zastosowania po ustaleniu listy wierzytelności. Na powyższe wskazuje chociażby wykładnia systemowa i funkcjonalna, z uwagi na usytuowanie wskazanego przepisu jak i jego cel. Przepis ten dotyczy procedury ustalania wierzytelności i listy wierzytelności, zakończonej postanowieniem sędziego-komisarza na podstawie art. 161 pr.up.

Na tym właśnie etapie poręczyciel, który już nabył wierzytelność w myśl art. 518 ust. 1 kc, w wyniku jej spłaty może ją zgłosić celem umieszczenia na tworzonej według ustalonej prawem upadłościowym procedury, liście wierzytelności.

Powyższe stanowisko znajduje też poparcie w tezach doktryny. Wierzyciel, który nie otrzymał zaspokojenia może zgłosić całą swoją należność, zaś poręczyciel może ją zgłosić tylko w sumie jaką przed ogłoszeniem upadłości lub po tym czasie, ale przed zgłoszeniem wierzyciela zapłacił /M. Allerhand, Prawo Upadłościowe Bielsko-Biała 1999 s. 661/. Poręczyciel może zgłosić należność w sumie jaką przed ogłoszeniem upadłości lub po tym czasie, ale przed zgłoszeniem wierzytelności przez wierzyciela w rzeczywistości zapłacił wierzycielowi. Jeżeli zapłata nastąpiła po zgłoszeniu wierzytelności, ponowne zgłoszenie tej samej wierzytelności jest niedopuszczalne. Nie musi jej zgłaszać,

bo przeszły na niego prawa z wierzytelności także wynikające ze zgłoszenia /Z. Świeboda. Komentarz do prawa upadłościowego, wydawnictwo Prawnicze Warszawa 1996, s. 170/.

W stanowiącym podstawę orzekania w mniejszej sprawie akcie prawnym, tj. rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.10.1934 r. prawo upadłościowe /Dz.U.1991.118.512/ brak jest podstawy do zmian na ustalonej liście wierzytelności, wyjąwszy przypadki wskazane w art. 168 pr.up. zgodnie z którym sędzia komisarz uzupełnia listę w miarę zgłoszenia wierzytelności po upływie terminu do zgłoszeń oraz prostuje ją stosownie do prawomocnych orzeczeń.

Jak to już wskazano, ponowne zgłoszenie wierzytelności nabytej w drodze *cessio legis* /art. 518 ust. 1 kc/ po ustaleniu listy wierzytelności, jest niedopuszczalne, tak więc niemożliwym jest uzupełnienie tej listy, nie zachodzi w sprawie także przypadek drugi, a to sprostowanie w oparciu o prawomocne orzeczenie.

Wskazać przy tym należy, iż zmiana postanowienia w przedmiocie ustalenia listy wierzytelności nie jest możliwa w oparciu o art. 359 kpc, jako że w związku z art. 68 pr.up. przepisy kodeksu postępowania cywilnego zastosowanie mają tylko odpowiednie, nadto pierwszeństwo mają przepisy postępowania upadłościowego. Ustalanie listy wierzytelności zaś dokonuje się w oparciu o kompleksowe uregulowanie przepisami prawa upadłościowego. Sąd Okręgowy podziela stanowisko, iż dokonywanie zmian dotyczących wierzytelności na skutek wydarzeń mających miejsce po jej prawomocnym ustaleniu w oparciu o rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.10. (...) nie ma podstaw prawnych i winno znaleźć odzwierciedlenie w planie podziału funduszu masy upadłości, a dokonywanie zmian na liście wierzytelności stanowi zbędne komplikowanie czynności postępowania nierządkiem je wydłuża /por.: A.Jakubecki, F. Zedler. Prawo upadłościowe i naprawcze, Zakamycze 2003, s. 670/.

Na marginesie tylko można wskazać, iż pod rządami obecnie obowiązującego prawa upadłościowego i art. 262 puin, do którego odwołują się skarżący, zrezygnowano z pierwotnego brzmienia art. 262 ust. 2 puin, który przed 2.05.2009 r. zezwalał na zmiany na prawomocnie ustalonej liście w razie zdarzeń mających miejsce po jej ustaleniu. Obecnie lista wierzytelności ulega sprostowaniu stosownie do prawomocnych orzeczeń. Zmiana wysokości wierzytelności zaistniała po ustaleniu listy wierzytelności jest uwzględniana przy sporządzeniu planu podziału albo przy głosowaniu na zgromadzeniu wierzycieli /art. 262 ust. 2 puin/. Na mocy zaś art. 254 puin także zmianę wierzyciela, na warunkach wskazanych w tym przepisie, uwzględnia się wyłącznie przed ostatecznym zatwierdzeniem listy i to przy zastrzeżeniu, że nie spowoduje to opóźnienia w postępowaniu /art. 254 ust. 1 puin/, jednocześnie nieuwzględnienie zmian, o których mowa w ust. 1, nie pozbawia nabywcy wierzytelności możliwości realizacji jego uprawnień na podstawie przepisów ustawy w toku dalszego postępowania /art. 254 ust. 2 puin/.

Wskazać też należy, że wierzyciel, który w drodze spłaty nabył wierzytelność wobec upadłego już po ustaleniu listy wierzytelności, także na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.10.1934 r. nie jest pozbawiony możliwości realizacji swoich uprawnień.

Praw poręczyciela, który nabył wierzytelność na skutek zapłaty dotyczy mianowicie art. 213 § 3 pr. up., zgodnie z którym suma wydzielona na zaspokojenie wierzytelności, za którą poręczyła osoba trzecia, będzie wydana wierzycielowi w kwocie jeszcze mu należnej, w dniu sporządzenia planu podziału, poręczycielowi zaś - w kwocie, jaką z tytułu poręczenia za upadłego zapłacił /M. A., Prawo Upadłościowe B. 1999 s. 661 oraz S. J.A. artykuł Pr.Spółek 2002/12/3 Zabezpieczenie przez spółkę dominującą zobowiązań zaciągniętych przez spółki zależne, cz. I. Teza 2/.

Poręczyciel zaś, który nabył dług w wyniku spłaty, po zgłoszeniu wierzytelności, a przed sporządzeniem planu podziału, nie musi zgłaszać wierzytelności, gdyż ta już jest zgłoszona, ale musi zgłosić jej nabycie /kom do art. 213 pup M. Allerhand, Prawo upadłościowe Bielsko-Biała 1999, s. 804/.

Niezasadnym był zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc, jako że jego naruszenie może być uznane za uzasadniony zarzut tylko w skrajnych wypadkach, gdy uzasadnienie sądu I instancji jest na tyle wadliwe, że uniemożliwia przeprowadzenie instancyjnej kontroli prawidłowości zaskarżonego orzeczenia, co w sprawie nie miało miejsca.

Niezasadnym był zarzut naruszenia art. 3 kpc, którego adresatem nie jest sąd, lecz strony, nie można zatem zarzucić, że sąd go naruszył /zob. wyr. SN z 11.12.1998 r., II CKN 104/98, L./. Odnosząc się zaś do odwołań się skarżących do dotychczasowych rozstrzygnięć w przedmiocie zmiany listy wierzycelności, to Sąd rozpoznający przedmiotowe zażalenie nie jest nimi związany.

Mając na uwadze powyższe rozważania i przepisy Sąd Okręgowy w oparciu o przepisy art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc w zw. z art. 68 pr. up. oddalił zażalenie jako bezzasadne.

W przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego Sąd orzekł mając na uwadze wynik postępowania na podstawie art. 108 § 1 kpc uwzględniając § 10 ust. pkt 5 w zw. z a§ 12 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu /DZ.U. 2013.49/ w zw. z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. /Dz.U. 2015.1804./, zgodnie z którym do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do zakończenia sprawy w danej instancji.